

manuSCRITS

Revista d'història moderna

31

Els tractats agrícoles
en el Mediterrani medieval i modern.
La continuïtat de les tècniques

Manuscripts. Revista d'Història Moderna és una publicació científica que edita treballs de recerca originals relatius al període de l'Edat Moderna (segles XV-XVIII). Els continguts de la revista van adreçats a investigadors, estudiants universitaris i persones interessades en aquesta àrea de coneixement.

Direcció

Javier Antón Pelayo (UAB)

Secretaria de redacció

Montserrat Jiménez Sureda (UAB)

Consell de redacció

Silvia Amor López (UAB),
Adrià Cases Ibáñez (UAB),
Antonio Espino López (UAB),
Elena Fernández García (UAB),
Ignasi Fernández Terricabras (UAB),
Oscar Jané Checa (UAB),
Oriol Junqueras i Vies (UAB),
Maria Antònia Martí Escayol (UAB),
Andreu Navarra Ordoño (UAB),
Gisela Pagès Cruz (UAB),
Enric Pujol i Casademont (UAB),
Andrea Ricci (UAB),
Lluís Roura i Aulinas (UAB),
Pilar Sánchez López (UAB),
Antoni Simon i Tarrés (UAB)

Consell assessor

Ángel Alcalá (Brooklyn College, The City University of New York, United States),
Ernest Belenguier Cebrián (Universitat de Barcelona, Espanya),
Peter Burke (Emmanuel College, Cambridge, United Kingdom),
William J. Callahan (Toronto University, Canada),
James Casey (Norwich University, United Kingdom),
John H. Elliott (Oxford University, United Kingdom),
Josep Fontana (Universitat Pompeu Fabra, Espanya),
Giovanni Levi (Università Cà Foscari di Venezia, Italia),
Tomás Mantecón Novellán (Universidad de Cantabria, Espanya),
Geoffrey Parker (The Ohio State University, USA),
Stuart Woolf (Università Cà Foscari di Venezia, Italia)

Redacció

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament d'Història Moderna
i Contemporània
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
revista.manuscripts@uab.cat
<http://revistes.uab.cat/manuscripts>

Subscripció i administració

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 10 22. Fax 93 581 32 39
sp@uab.cat

Intercanvi

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques
Secció d'Intercanvi de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel.: 93 581 11 93. Fax: 93 581 32 19
sb.intercanvi@uab.cat

Fotocomposició: gama, sl

Edició i impressió

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 21 31. Fax 93 581 32 39
sp@uab.cat
<http://www.uab.cat/publicacions>
ISSN 0213-2397 (paper)
ISSN 0214-6000 (digital)
Dipòsit legal: B. 2994-1985

Imprès a Espanya. Printed in Spain

Imprès en paper ecològic

Bases de dades en què MANUSCRITS està referenciada

- European Reference Index for the Humanities (ERIH)
- Dialnet (Unirioja)
- DICE del CINDOC
- Directory of Open Access Journals (DOAJ)
- Índice Español de Ciencias Sociales y Humanidades (ISOC-CSIC)
- Latindex
- RACO (Revistes Catalanes amb Accés obert)
- Revistas Españolas de Ciencias Sociales y Humanas (RESH)

Podeu consultar les normes de publicació a <http://revistes.uab.cat/manuscripts/about/submissions#author> Guidelines

Les opinions expressades en articles, notes, informacions, ressenyes i treballs publicats a MANUSCRITS són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors.

Aquesta revista es regeix pel sistema d'avaluadors externs.

MANUSCRITS es publica sota el sistema de llicències Creative Commons segons la modalitat:

Reconeixement - NoComercial (by-nc): Es permet la generació d'obres derivades sempre que no se'n faci un ús comercial. Tampoc es pot utilitzar l'obra original amb finalitats comercials.

Sumari

Manuscripts

Núm. 31, p. 1-251, 2013

ISSN 0213-2397 (paper), ISSN 0214-6000 (digital)

Les paraules clau són en llenguatge lliure

<http://revistes.uab.cat/manuscripts>

11-13 Editorial

DOSSIER. Els tractats agrícoles en el Mediterrani medieval i modern. La continuïtat de les tècniques

15-18 Presentació

19-39 **Carabaza Bravo, Julia María** (Universidad de Granada. Departamento de Estudios Semíticos)

Técnicas de exterminación de plagas en los tratados agrícolas andalusíes

El objetivo de este trabajo es el estudio de los distintos métodos utilizados por los agrónomos andalusíes para exterminar una gran variedad de plagas, habidas en los productos agrícolas, entre los animales de la explotación agrícola y en las casas de campo y otras construcciones. Le acompaña otro objetivo: analizar la aportación de la agronomía andalusí en este ámbito de exterminio de plagas. Para todo ello, hemos llevado a cabo un detallado estudio de los tratados de agricultura andalusíes, los cuales hemos comparado con fuentes agromónicas anteriores y posteriores. Los resultados obtenidos, en cuanto a fondo y forma de las técnicas usadas en los agrónomos vistos, permite concluir la gran influencia de la geponimia greco-bizantina en el desarrollo de dichas técnicas, y la aportación andalusí en el caso de erradicación de plagas en animales y casas, a partir de fuentes ajenas a las propiamente agrícolas.

Palabras clave: plagas; agricultura andalusí; agronomía greco-bizantina; agricultura nabatea; productos agrícolas; animales; construcciones rurales; Gabriel Alonso de Herrera

Tècniques d'exterminació de plagues en els tractats agrícoles andalusins

L'objectiu d'aquest treball és l'estudi dels diferents mètodes utilitzats pels agrònoms andalusins per exterminar una gran varietat de plagues, hagudes en els productes agrícoles, entre els animals de l'explotació agrícola i a les cases de camp i altres construccions. L'acompanya un altre objectiu: analitzar l'aportació de

l'agronomia andalusina en aquest àmbit d'extermini de plagues. Per a tot això, hem dut a terme un detallat estudi dels tractats d'agricultura andalusins, els quals hem comparat amb fonts agronòmiques anteriors i posteriors. Els resultats obtinguts, quant a fons i forma de les tècniques usades en els agrònoms vistos, permet concloure la gran influència de la geoponímia grecobizantina en el desenvolupament d'aquestes tècniques, i l'aportació andalusina en el cas d'eradicació de plagues en animals i cases, en partir de fonts alienes a les pròpiament agrícoles.

Paraules clau: plagues; agricultura andalusina; agronomia grecobizantina; agricultura nabatea; productes agrícoles; animals; construccions rurals; Gabriel Alonso de Herrera

Techniques for the Extermination of Pests in Andalusí Agricultural Treatises

The objective of this study is to examine the different methods used by the Andalusí agronomists for exterminating a wide variety of pests in agricultural produce, farm animals, country houses, and other buildings. It also aims to analyse the contribution of Andalusí agronomy in this field of pest extermination. To achieve these aims, a detailed study was carried out of Andalusí treatises on agriculture, which were compared with earlier and subsequent agronomic sources. The results regarding the form and essence of the techniques used by the agronomists reveal that Greco-Byzantine geponics had a significant influence on the development of these techniques, and that the Andalusí contribution in terms of eradicating pests in animals and houses was substantial, based on sources other than purely agricultural ones.

Keywords: pests; Andalusí agriculture; Greco-Byzantine agronomy; Nabatean agriculture; agricultural produce; animals; rural buildings; Gabriel Alonso de Herrera

41-63 **García Sánchez, Expiración** (Escuela de Estudios Árabes (CSIC))

Los sistemas de injerto en la agronomía andalusí

En este trabajo se estudian los textos agrícolas andalusíes para extraer de ellos la rica y variada información que proporcionan acerca de los injertos y su repercusión en la agricultura peninsular. Se abordan los fundamentos teóricos y su aplicación práctica, para establecer en qué fuentes textuales basan sus conocimientos, qué novedades aportan y cómo se transmiten. Tras un análisis comparativo, se ha podido concluir que, si bien determinados elementos teóricos proceden de la tradición greco-romana y bizantina —y en menor medida del mundo arabo-islámico oriental—, los agrónomos andalusíes aportan importantes novedades en relación a sus predecesores, entre las que destacan los sistemas de clasificación vegetal. Al mismo tiempo, en los capítulos dedicados al injerto la influencia autóctona es más acentuada que en otros temas recogidos en los tratados agrícolas andalusíes, hecho que se puede constatar en el léxico aplicado a determinados tipos de injertos.

Palabras clave: injertos; agricultura; Al-Andalus; agronomía greco-bizantina; fundamentos teóricos; taxonomía vegetal; transmisión de conocimientos

Els sistemes d'empelt en l'agronomia andalusina

En aquest treball s'estudien els textos agrícoles andalusins per extreure'ns la rica i variada informació que proporcionen sobre els empelts i la seva repercussió en l'agricultura peninsular. S'hi aborden els fonaments teòrics i la seva aplicació pràctica per establir en quines fonts textuais basen els seus coneixements, quines novetats aporten i com es transmeten. Després d'una anàlisi comparativa, s'ha pogut concloure que, si bé determinats elements teòrics procedeixen de la tradició grecoromana i bizantina —i en menor mesura del món araboislàmic oriental—, els agrònoms andalusins aporten importants novetats en relació amb els seus predecessors, entre les quals destaquen els sistemes de classificació vegetal. Al mateix temps, en els capítols dedicats a l'empelt, la influència autòctona és més accentuada que en altres temes recollits en els tractats agrícoles andalusins, fet que es pot constatar en el lèxic aplicat a determinats tipus d'empelts.

Paraules clau: empelts; agricultura; al-Àndalus; agronomia grecobizantina; fonaments teòrics; taxonomia vegetal; transmissió de coneixements

Grafting systems in Andalusí agronomy

This study examines Andalusí agricultural texts in order to discover the rich and varied information that they provide on grafting systems and the impact of these texts on agriculture in the Iberian Peninsula. Both the theoretical foundations and their practical application are dealt with in order to establish the textual sources on which this knowledge is based, the new aspects that they contribute, and how these are transmitted. Following a comparative analysis, it is concluded that although certain theoretical elements originated in the Greco-Roman and Byzantine tradition – and to a lesser extent the Eastern Arab-Islamic world – the Andalusí agronomists contributed important and new elements in relation to their predecessors, among them plant classification systems. Moreover, in chapters devoted to grafting, the native influence is more salient than in other topics in Andalusí agricultural treatises; a fact that can be observed in the vocabulary used to describe certain types of grafting.

Keywords: grafting; agriculture; Al-Andalus; Greco-Byzantine agronomy; theoretical foundations; plant taxonomy; knowledge transfer

- 65-87 **Luna-Battle, Xavier** (Universitat de Barcelona. Grup de recerca Scripta i projecció dialectal)

El Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril (1617) de Miquel Agustí: un llibre no del tot obert

El Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril de Miquel Agustí és l'obra de temàtica agrícola i de la vida rural més important impresa en català. Aparegué el 1617 a Barcelona, i hi hagué nombroses edicions en castellà. Desperta un notable interès des de diferents aspectes lingüístics, culturals i històrics. Aquí es mostren aquestes línies d'interès, els estudis que s'han esbossat fins ara i aquells espais de recerca que caldrà anar omplint, en properes investigacions, per arribar a tenir una idea de conjunt de la transcendència i el significat del llibre en la seva època i en els períodes posteriors.

Paraules clau: Catalunya; segle XVII; agricultura; cultura rural; impremta; text; llengua catalana

El Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril (1617) de Miquel Agustí: un libro no del todo abierto

El Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril de Miquel Agustí es la obra de temàtica agrícola y de la vida rural más importante impresa en catalán. Apareció en 1617 en Barcelona, edición a la que siguieron otras ediciones en castellano. Despierta un notable interés desde diferentes aspectos lingüísticos, culturales e históricos. Aquí se muestran estas líneas de interés, los estudios que se han esbozado hasta ahora y las nuevas investigaciones que deberían encauzarse en el futuro para que podamos formarnos una idea de conjunto de la trascendencia y el significado del libro en su época y en los períodos posteriores.

Palabras clave: Cataluña; siglo XVII; agricultura; cultura rural; imprenta; texto; lengua catalana

The Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril (1617) of Miquel Agustí: A not entirely open book

Miquel Agustí's *Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril* (*The Book of Agricultural, Cottage and Pastoral Secrets*) is the most important work on agriculture and rural life ever printed in Catalan. The book, which was first published in 1617 in Barcelona, was followed by numerous editions in Spanish. The work has attracted considerable interest from various linguistic, cultural and historical scholars. This paper examines these lines of interest, the studies that have been undertaken to date, and potential lines of future research to provide further insight into the importance and significance of this work in both its own time and later periods.

Keywords: Catalonia; 17th century; farming; rural life; printing; text; Catalan language

ARTICLES

91-114 **Genís Mas, Daniel** (Universitat de Girona. Institut de Llengua i Literatura Catalanes)

Rafael Cervera (1563/64-1633): entre la monarquia hispànica i les institucions catalanes

Rafael Cervera, polític i historiador barceloní, és l'autor de la *Historia de Cataluña*, traducció castellana del 1616 de la *Crònica* de Bernat Desclot. La *Crònica* de Desclot fou l'última de les denominades *Quatre Grans Cròniques* a imprimir-se. Els motius d'aquesta tardança i les peculiaritats del moment històric en què aparegué, als prolegòmens de les tensions Catalunya-Espanya que conduïren el país a la guerra dels Segadors, no havien estat estudiats mai fins ara. L'article aprofundeix en la vida de Cervera i el col·loca entre els membres del denominat cercle erudit barcelonès de 1620-1630 que s'encarre-

garen de rescatar de l'oblit les velles glòries de l'època imperial catalana amb unes clares intencions reivindicatives.

Paraules clau: Rafael Cervera; Desclot; *Crònica*; constitucions; absolutisme; pactisme; segle XVII

Rafael Cervera (1563/64-1633): entre la monarquía hispánica y las instituciones catalanas

Rafael Cervera, político e historiador barcelonés, es el autor de la *Historia de Cataluña*, traducción castellana de 1616 de la *Crònica* de Bernat Desclot. La *Crònica* de Desclot fue la última de las denominadas *Cuatro Grandes Crónicas* en imprimirse. Los motivos de esta demora y las peculiaridades del momento histórico en que apareció, en los prolegómenos de las tensiones Cataluña-España que condujeron al país a la guerra dels Segadors, no habían sido estudiados nunca hasta ahora. El artículo profundiza en la vida de Cervera y lo coloca entre los miembros del denominado círculo erudito barcelonés de 1620-1630 que se encargaron de rescatar del olvido a las viejas glorias de la época imperial catalana con unas claras intenciones reivindicativas.

Palabras clave: Rafael Cervera; Desclot; *Crònica*; constituciones; absolutismo; pactismo; siglo XVII

Rafael Cervera (1563/64-1633): Between the Spanish monarchy and Catalan institutions

The Barcelona politician and historian Rafael Cervera is the author of *Historia de Cataluña (History of Catalonia)*; a Spanish translation of the *Crònica (Chronicle)* of Bernard Desclot dating from 1616. Desclot's *Crònica* was the last of the so-called *Four Great Chronicles* to be printed. The reasons for this delay and the particular circumstances of the historical moment in which it appeared – on the eve of the tensions between Spain and Catalonia that drew the country into the *Guerra dels Segadors* (Catalan Revolt) – have never been studied before. The article explores the life of Cervera, revealing that he was a member of the so-called erudite circle of Barcelona of 1620-1630, which undertook to rescue the glories of imperial times from oblivion with the clear intention to defend the Catalan position.

Keywords: Rafael Cervera; Desclot; *Crònica*; constitutions; absolutism; pacts; seventeenth century

115-136 **Williams, Lynn** (Brigham Young University. Department of Spanish & Portuguese)

Jornada de D. Luis Méndez de Haro y Guzmán a Extremadura, 1658-1659: implicaciones para la política internacional española del momento

En este artículo se examina la jornada de Haro en Extremadura, así como sus implicaciones para la política internacional española del momento. La larga ausencia de D. Luis, el valido de Felipe IV, de la corte hace que el monarca se apoye cada vez menos en él y que empiece a dejarse asesorar principalmente por

Balbases y Medina de las Torres. Además, la estrepitosa derrota de Elvas en enero de 1659 obliga al valido a regresar a Madrid totalmente humillado y evita que se vuelva a colocar inmediatamente en la cúpula del poder. De hecho, tal es la debilidad de su posición en esta época que Haro es incapaz de impedir la ratificación del tratado negociado con Francia en París pese a estar convencido de que se trata de un documento indecoroso e inaceptable. No obstante, aprovecha sus conversaciones con Mazarino en los Pirineos para mejorar notablemente los términos de la paz y, al mismo tiempo, recuperar plenamente su papel como valido.

Palabras clave: Luis Méndez de Haro; Badajoz; Elvas; Tratado de París; Tratado de los Pirineos; valimiento

L'expedició de D. Luis Méndez de Haro y Guzmán a Extremadura, 1658-1659: implicacions per a la política internacional espanyola del moment

En aquest article s'examina l'expedició d'Haro a Extremadura, així com les seves implicacions per a la política internacional espanyola del moment. La llarga absència de D. Luis, el privat de Felip IV, de la cort fa que el monarca s'hi recolzi cada vegada menys i que comenci a deixar-se assessorar principalment per Balbases i Medina de las Torres. A més, l'estrepitosa derrota d'Elvas al gener del 1659 obliga el favorit del rei a tornar a Madrid totalment humiliat i evita que es torni a col·locar immediatament a la cúpula del poder. De fet, la debilitat de la seva posició és tan gran en aquesta època que Haro és incapaç d'impedir la ratificació del tractat negociat amb França a París malgrat estar convençut que es tracta d'un document indecorós i inacceptable. No obstant això, aprofita les seves converses amb Mazzarino als Pirineus per millorar notablement els termes de la pau i, a la vegada, recuperar plenament el seu paper com a preferit del rei.

Paraules clau: Luis Méndez de Haro; Badajoz; Elvas; tractat de París; tractat dels Pirineus; privança

D. Luis Méndez de Haro y Guzmán's expedition to Extremadura, 1658-1659: Implications for Spanish foreign policy of the time

This article examines the expedition undertaken by Haro – the favourite of King Philip IV – to Extremadura and its implications for Spanish foreign policy at the time. As a result of Haro's long absence from court, Philip IV came to rely increasingly less on his favourite as he sought advice especially from Balbases and Medina de las Torres. Furthermore, the resounding defeat he suffered at Elvas in January of 1659 forced a humiliated Haro to return to Madrid, thus preventing him from immediately regaining his former position within the circles of power. In fact, such was Haro's weakness at this time that he was unable to block the ratification of the preliminary treaty negotiated with France in Paris despite his conviction that the agreement was indecorous and hence unacceptable. Nevertheless, he subsequently took advantage of his conversations with Mazarin in the Pyrenees to improve the final terms of the treaty and regain his position as favourite.

Keywords: Luis Méndez de Haro; Badajoz; Elvas; Paris Treaty; Treaty of the Pyrenees; favourite

137-162 **Soriano Muñoz, Núria** (Universitat de València. Departament d'Història Moderna)

Tiempo de memoria, olvido y manipulación. Los jesuitas españoles expulsos y la vindicación de la conquista de América

Desde el exilio y bajo los auspicios del conde de Floridablanca, un grupo particular de jesuitas expulsos participaron en la polémica del Nuevo Mundo llevando a cabo una vigorosa defensa del colonialismo español. Mediante las apologías de Ramón Diosdado, Juan Nuix, Antonio Julián y Mariano Llorente, nos ocuparemos en el presente artículo de reflexionar sobre el discurso ignaciano, puramente nacional, en tanto que ejercicio de recuperación de la memoria de la conquista, una rememoración heroica impregnada de valores católicos y conservadores, olvidos y distorsiones. Defendiendo a España de las acusaciones vertidas por los ilustrados extranjeros a finales del siglo XVIII, los jesuitas diferenciaron y exaltaron el pasado español frente a las potencias europeas, deformando, asimismo, la figura de Bartolomé de Las Casas, convertido en traidor antiespañol.

Palabras clave: jesuitas; memoria; apología; América; nación; Bartolomé de Las Casas

Temps de memòria, oblit i manipulacions. Els jesuïtes espanyols expulsats i la vindicació de la conquesta d'Amèrica.

Des de l'exili i sota els auspicis del comte de Floridablanca, un grup particular de jesuïtes expulsats participaren en la polèmica del Nou Món portant a terme una vigorosa defensa del colonialisme espanyol. Mitjançant les apologies de Ramón Diosdado, Juan Nuix, Antonio Julián i Mariano Llorente, ens ocuparem en aquest article de reflexionar sobre el discurs ignasià, purament nacional, com a exercici de recuperació de la memòria de la conquesta, una remembrança heroica impregnada de valors catòlics i conservadors, oblit i distorsions. Defensant Espanya de les acusacions fetes pels il·lustrats estrangers a finals del segle XVIII, els jesuïtes diferenciaren i exaltaren el passat espanyol davant de les potències europees, i deformaren, així mateix, la figura de Bartolomé de Las Casas, convertit en traïdor antiespanyol.

Paraules clau: jesuïtes; memòria; apologia; Amèrica; nació; Bartolomé de Las Casas

Time of memory, omission, and manipulation: The expelled Spanish Jesuits and the defence of the conquest of the West Indies

From exile, and under the auspices of the Count of Floridablanca, a singular group of expelled Jesuits took part in the controversy surrounding the New World, making a fierce defence of Spanish colonialism. Through the apologies of Ramon Diosdado, Juan Nuix, Antonio Julian and Mariano Antonio Llorente, this article reflects on the purely national Ignatian discourse as an exercise to revive the memory of the conquest. It is a heroic remembrance impregnated with conservative Catholic values, omissions and distortions. Defending Spain against the allegations made by the illustrious foreigners of the late eighteenth century, the Jesuits differentiated and exalted the Spanish

past in opposition to European powers, while distorting the figure of Bartolomé de Las Casas, who was converted into an anti-Spanish traitor.

Keywords: Jesuits; memory; apologia; America; nation; Bartolomé de Las Casas

163-203 **Luciani, Isabelle** (Université d'Aix-Marseille (AMU)- UMR 7303 TELEMME)

Llevar un «libro de cuenta y razón» en la Provenza moderna (siglos XVI-XVIII): escritura doméstica y relato de uno mismo

La autora analiza 87 libros de cuenta y razón escritos en francés en Provenza entre los siglos XVI y XVIII, tanto en sus aspectos materiales como sociales. Aunque existen modelos y rasgos comunes, entre ellos predomina una diversidad que permite a cada escritor una apropiación personal de la escritura. El libro de cuenta y razón es pues una forma de egodocumento que no viene definido ni por un género literario, ni por la existencia de una conciencia explícita de uno mismo, sino, simplemente, por los modos empíricos que cada escritor utiliza para presentar su vida cotidiana.

Palabras clave: Provenza; edad moderna; egodocumentos; libros de cuenta y razón

Portar un «llibre de compte i raó» a la Provença moderna (segles XVI-XVIII): escriptura domèstica i relat d'un mateix

L'autora analitza 87 llibres de compte i raó escrits en francès a la Provença entre els segles XVI i XVIII, tant en els seus aspectes materials com socials. Tot i que hi ha models i trets comuns, entre ells predomina una diversitat que permet a cada escriptor una apropiació personal de l'escriptura. El llibre de compte i raó és, doncs, una forma d'egodocument que no ve definida ni per un gènere literari ni per l'existència d'una consciència explícita d'un mateix, sinó, senzillament, pels modes empírics que cada escriptor utilitza per presentar la seva vida quotidiana.

Paraules clau: Provença; edat moderna; egodocuments; llibres de compte i raó

Keeping a «book of account and reason» in early modern Provence (16th-18th century): Domestic writing and a tale of one's self

This article explores both the material and social aspects of 87 «books of account and reason» written in French in the region of Provence from the 16th-18th century. Although the books share common contents and forms, they reveal a diversity that allows each writer to personally appropriate the narratives. These «books of account and reason» are therefore a form of egodocument that cannot be defined as a literary genre or as testimonies to the self, but as empirical processes used by each writer to provide an account of his or her own life.

Keywords: Provence; Early Modern Ages; egodocuments; «books of account and reason»

205-237 **Casals Bergés, Quintí** (Universitat de Lleida. Departament d'Història)**Los diputados catalanes en las Cortes de Cádiz (1810-1813): proceso electoral y prosopografía**

En el presente trabajo pretendemos analizar el proceso de elección de los diputados catalanes que representaron al Principado de Cataluña en las Cortes de Cádiz (1810-1813), la sociología de los parlamentarios y su comportamiento en el Parlamento según la ideología que manifestaron. Para el estudio hemos cruzado, principalmente, los datos del *Diccionario Biográfico de los Parlamentarios Españoles* (Madrid, 2010) y la documentación del Archivo del Congreso de los Diputados.

Tras el análisis del proceso electoral, primero observamos que nunca se cubrieron todos los puestos otorgados a Cataluña. En segundo lugar, los diputados elegidos fueron, en su mayoría, de condición social acomodada, representativos de la sociedad catalana y acordes con sus homónimos españoles, sobresaliendo en número los grupos de diputados eclesiásticos, abogados y nobles. En tercer lugar, a diferencia del caso global español, destacamos que la adscripción política de la representación catalana fue de mayoría realista y se mostró globalmente contraria a la legislación liberal aprobada en Cádiz.

Palabras clave: Cortes de Cádiz; diputados; absolutistas; liberales; Constitución; soberanía nacional

Els diputats catalans a les Corts de Cadis (1810-1813): procés electoral i prosopografia

En aquest treball pretenem analitzar el procés d'elecció dels diputats catalans que van representar el Principat de Catalunya a les Corts de Cadis (1810-1813), la sociologia dels parlamentaris i el seu comportament al Parlament segons la ideologia que van manifestar. Per a l'estudi hem creuat, principalment, les dades del *Diccionario Biográfico de los Parlamentarios Españoles* (Madrid, 2010) i la documentació de l'Arxiu del Congrés dels Diputats.

Després de l'anàlisi del procés electoral, primer observem que mai no es van cobrir tots els llocs atorgats a Catalunya. En segon lloc, els diputats elegits van ser, en la seva majoria, de condició social benestant, representatius de la societat catalana i conformes amb els seus homònims espanyols; sobresortien en nombre els grups de diputats eclesiàstics, advocats i nobles. En tercer lloc, a diferència del cas global espanyol, destaquem que l'adscripció política de la representació catalana va ser de majoria reialista i es va mostrar globalment contrària a la legislació liberal aprovada a Cadis.

Paraules clau: Corts de Cadis; diputats; absolutistes; liberals; Constitució; sobirania nacional

Catalan members in the Courts of Cadiz (1810-1813): Electoral process and prosopography

The present work aims to analyse the process by which Catalan members of parliament were elected to represent Catalonia in the Courts of Cadiz (1810-1814), the sociology of these members of parliament, and their ideological

behaviour in the parliament. To perform the study, we crossed data from the *Diccionario Biográfico de los Parlamentarios Españoles* (Madrid, 2010) and records from the Parliamentary Archives. The analysis of the electoral process revealed three findings. Firstly, that not all the seats allocated to Catalonia were filled. Secondly, using a prosopographic method to establish a typology of members of parliament, we found that the members chosen by the different institutions that took part in the electoral process were mainly well-off and representative of Catalan society in a similar manner to their Spanish counterparts, with clergymen, lawyers and noblemen standing out in number. Thirdly, that the majority of Catalan representatives was absolutist in terms of their political allegiance. In general, the Catalan group opposed the liberal legislation approved in Cadiz.

Keywords: Courts of Cadiz; liberals; members of parliament; absolutists; constitution; national sovereignty

239-250 **Ressenyes**

Martí Escayol, Maria Antònia (ed.) (2012). *De re rustica* (David Aguilera Ferragut).

Giulia Cavagna, Anna (2012). *La biblioteca di Alfonso II Del Carretto marchese di Finale. Libri tra Vienna e la Liguria nel XVI secolo* (Ilaria Bortolotti).

Castillo Gómez, Antonio (2013). *Leggere nella Spagna Moderna. Erudizione, religiosità e svago* (Beatriz Castro Díaz).

Ruiz Astiz, Javier (2012). *La fuerza de la palabra escrita. Amenazas e injurias en la Navarra del Antiguo Régimen* (Javier Antón Pelayo).